

Brali smo

VATIKAN — Papež Frančišek je imenoval malteškega nadškofa Charlesa Scicluna za pomočnika sekretarja Kongregacije za verski nauk, tretje najpomembnejše mesto v tem vatikanskem organu. Scicluna je nedavno vodil temeljito preiskavo o zlorabah v Cerkvi v Čilu in je že zdaj pristojen za vprašanja zlorab v kongregaciji.

GENOVA — Nekdanji predsednik Italijanske škofovske konference kardinal Angelo Bagnasco je pri predstavitvi knjige pogovorov z njim dejal, da se sekularizem tudi v Italiji širi kot v drugih evropskih državah. »V verskem pogledu ni v Italiji nič drugače ...«, je priznal kardinal.

PARIZ — Frederic Potier, pri francoski vladi pooblaščen za boj zoper protijudovsko razpoloženje in dejanja, je povedal, da so Judje vedno pogosteje žrtve nasilja v svojih domovih in stanovanjih. To jih zelo vznemirja in plaši.

VARŠAVA — List Gazeta Wyborcza je objavil novico, sklicujoč se na podatke iniciative žrtev spolnih zlorab "Ne bojte se!", da ministrstvo za pravosodje ni na začetku januarja na medmrežju objavilo podatkov o 56 duhovnikih, ki prestajajo kazen zaradi omenjenih zlih dejanj. Žrtve spolnih zlorab so zaradi tega poljski vladi očitale, da ščiti duhovnike.

BARCELONA — Španska javna občila poročajo, da so z začetkom letošnjega leta zelo poostriili varnostne ukrepe za obvarovanje obiskovalcev svetovno znane cerkve Svete družine. Za najnovejše varnostne naprave so namenili dva milijona evrov.

VARŠAVA — Cerkveni statistični zavod je objavil podatek, da je lani oktobra, ko so šteli nedeljnike, bilo pri nedeljski maši po vsej Poljski le 36,7% katoličanov. To je najmanj doslej od leta 1980, ko so začeli šteti nedeljnike; tedaj jih je bilo pri maši 51%. Omenjeni podatek — 36,7% — pa je še vedno visok glede na druge države Evrope, saj je na primer v Nemčiji leta 2016 prišlo k maši le 10,2 % katoličanov. Redno hodijo k nedeljski maši, podobno kot na Poljskem, Irci, v večjem številu pa Maltežani.

VARŠAVA — Predsednik Poljske škofovske konference nadškof Stanislaw Gadecki je izrazil upanje, da bo poljska vlada po pogovorih s predstavniki Cerkve odprla "humanitarni koridor" za begunce. Spomnil je na to, da je tudi italijanska vlada

morala krepko zajeti sapo, preden je na prigovarjanje skupnosti sv. Egidija premagala odpor do omenjene možnosti za pomoč beguncem. Poljska škofovska konferenca in Karitas si zlasti prizadevata za sprejem sirskih družin v stiski.

ISLAMABAD — Azijska katoliška agencija Ucanews poroča, da so člani parlamenta v pakistanski pokrajini Khyber Pakhtunkhwa vsem šestim krščanskim cerkvam dovolili, da vnovič odprejo svoja vrata vernikom. To so jim povedali ustno, v kratkem pričakujejo pisno potrditev, je povedal pastor Pentekostalne cerkve v Abbottabadu — Christopher Shakar. Katoliški duhovnik Arshad Nayer pa je obsodil ravnanje oblasti: »Namesto da bi poskrbela za varnost omenjenih cerkva, je za upravo pokrajine udobneje, da jih zapre.«

AVOLA — Zavod Meter iz Avole v Italiji, ki ga vodi duhovnik Fortunato Di Noto in se že od leta 1989 bori proti pedofiliji in pedopornografiji, je izdal poročilo, v katerem opozarja, da je po svetu v prvih štirih mesecih letošnjega leta objavljenih že 6 milijonov novih spletnih fotografij in več kot 100.000 video posnetkov spolnega zlorabljanja otrok v starosti od 3. do 7. leta, večinoma na t. i. globokem spletu.

OAKLAND — »Raje bom šel v zapor, kakor da bi sprejel tak napad na versko svobodo,« je izjavil škof Michael Barber iz škofije Oakland, ko je kalifornijski senat sprejel osnutek zakona, ki duhovnike obvezuje k izdaji spovedne molčečnosti v primeru, ko spovedanec spregovori o spolni zlorabi. »Mladi so mi že rekli, da si ne bodo upali k spovedi, v strahu, da bom njihove grehe prijavil policiji.« Dejal je, da povsem podpira zaščito otrok pred zlorabami, da pa tega zakona, če bo dokončno potrjen, duhovniki ne bodo spoštovali.

FRANCIJA — Nevladna organizacija ACAT (Kristjani za odpravo mučenja) je skupaj s sindikatom pristaniških delavcev v mesecu maju že dvakrat uspešno preprečila natovarjanje orožja, namenjenega iz Francije v Savdsko Arabijo. ACAT namreč trdi, da ta država dokazano izvaja vojne zločine nad civilnim prebivalstvom v Jemnu, kjer je vpletena v državljansko vojno. Ker je verjetno, da bo francosko orožje uporabljeno proti civilistom, so poskušali doseči tudi pravno prepoved prodaje. Sodišče jih je zavrnilo, ministrstvo za obrambo pa se sklicuje na partnerske dogovore s Savdsko Arabijo. Sindikalist Laurent Pastor je izjavil, da »ne pride v poštev, da bi delavci naložili orožje ali strelivo, namenjeno za katero koli vojno.«

BANGKOK — Predsednik Zveze škofovskih konferenc Azije, mjanmarski kardinal Charles Maung, je 16. maja v Bangkoku dejal, da »zahodne manipulacije z islamofobijo, ki meče neutemeljen sum na vse muslimane sveta in povzroča napetosti«, povzročajo številne žrtve med nedolžnimi kristjani, medtem ko so v ozadju geostrateški interesni spori med zahodnimi silami in islamskimi državami ter umetno ustvarjanje kulturne vojske.

BUKAREŠTA — Romunska grkokatoliška cerkev je nastala z unijo iz leta 1700, ko je del romunskih pravoslavnih vernikov, ki so v tem času spadali pod habsburško monarhijo, sprejel papeževo prvenstvo. Cerkev je obdržala bizantinski obred in lastno pravno ureditev. V naslednjih stoletjih je bila v prvih vrstah romunskega narodnega, kulturnega in intelektualnega preporoda. Vodilna vloga Cerkve je bila trn v peti nove komunistične oblasti. Po navodilih iz Sovjetske zveze je izkoristila napetosti med Pravoslavno in Katoliško cerkvijo. Priredili so lažno sinodo, na kateri so uradno priključili grkokatoličane pravoslavnemu patriarhatu in temu predali njihove cerkve in drugo premoženje. Prepovedali so vse katoliške obrede v romunskem jeziku, tako da so morali maševati po zasebnih hišah. Po 41 letih v ilegali se Grkokatoliška cerkev znova postavlja na noge, čeprav je število vernikov upadlo vsaj za dve tretjini. Pravoslavna cerkev se je po padcu režima leta 1989 opravičila za svoje predstavnike, ki so se povezali z oblastjo v preganjanju katoličanov.

---

p. Albin Škrinjar

»Naša vera je vera v Božje razodetje, ne vera v naše lastno umovanje. Knjige Nove zaveze nam ne opisujejo Jezusa, kakšen je po zunanosti, pripovedujejo pa, kaj govori. Jezus tudi sicer hoče, da gledamo njegove čudeže, občudujemo njegov zgled; najbolj pa poudarja, da ga moramo poslušati. ›Kdor ima ušesa za poslušanje, naj poslušá« (Mr 4,9). Potem ko smo poslušali z ušesi, poslušajmo tudi v dejanju! Božjo besedo ponesimo v življenje. Ni prav spoznal svoje vere tisti, ki po njej ne dela. Ni pravega poslušanja z ušesi tam, kjer mu ne sledi življenje.«

Tako je ob evangeljskim poročilu o Jezusovi spremenitvi na gori zapisal pater Albin Škrinjar, dolgoletni profesor Svetega pisma v Sarajevu in Zagrebu, v svoji knjigi premišljevanj o Jezusu Kristusu za vsak dan v letu. Premišljevanja je pisal kot spiritual bogoslovcev v hrvaščini, slovenski prevod je izšel v dveh zajetnih knjiga pri založbi Duhovna knjiga v Trstu (1962-1965). Ugledni in mednarodno priznani svetopisemki strokovnjak se je rodil v Sežani.

Ljudska šola v Sežani, matura pri jezuitih

Luč sveta je zagledal 13. septembra 1896 kot tretji od osmih otrok čevljarja Mihaela Škrinjarja in Frančiške Kjuder. Pri krstu je dobil ime Albin, doma so ga klicali Zorko. V prvem letu njegovega življenja sta umrla starejša sestra in brat, tako da je Albin postal najstarejši otrok v družini, ki je bila zelo verna. Na Albina je vplivala zlasti globoka vera matere. Zelo močan pa je bil tudi zgled župnika Jožefa Omersa, pobožnega, a precej strogega duhovnika.

V ljudsko šolo v Sežani je hodil v letih 1902-1908. Ravnatelj šole je bil takrat Anton Kosovel, oče pesnika Srečka, učitelj risanja pa je bil Jože Pahor, domačin, pozneje tudi pisatelj. Albin je že kot otrok trdno sklenil, da postane duhovnik. Kaplan je izprosil od škofa dovoljenje, da so ga sprejeli v škofijsko dijaško semenišče v Trstu. Tržaško (nemško) gimnazijo je obiskoval od leta 1908 do 1913. Rektor semenišča je bil nekaj let Jakob Ukmar, ki je Albina kot dobrega gojenca pridružil skupini semeniščnikov, ki jih je leta 1912 peljal na evharistični kongres na Dunaj in mu tudi plačal pot. Leta 1913 je tržaški škof Andrej Karlin stavbo dijaškega semenišča prodal. Semeniščniki so bili poslani v Gorico in tudi tam je Albin obiskoval nemško državno gimnazijo. Rektor goriškega semenišča je bil jezuit in to je vplivalo na vzgojo v zavodu. Ko je bil v šestem razredu, mu je duhovni voditelj omenil možnost, da bi lahko takoj šel v jezuitski noviciat. Odločil se je za avstrijski noviciat na Dunaju, v katerega je vstopil po novem letu 1914. Gimnazijsko šolanje je nadaljeval v Linzu. Prve redovne zaobljube je izpovedal 6. januarja 1916. Maturiral je 4. julija 1917 na jezuitski gimnaziji v Kalksburgu pri Dunaju.

Odločitev za študij Svetega pisma

Po maturi je nekaj časa delal v vojaški bolnišnici, jeseni pa je začel študirati filozofijo v Innsbrucku. V začetku novembra 1918, po razpadu Avstro-Ogrske, so jezuitski predstojniki odločili, da se bogoslovci tujih narodnosti za nekaj časa

umaknejo iz Innsbrucka, in tako je Albin Škrinjar študij filozofije nadaljeval v nadškofijskem bogoslovnem semenišču v Sarajevu, ki so ga vodili jezuiti. Nemški jezuit p. Emil Springer, takratni profesor svetopisemskih ved v tamkajšnjem zaodu, se je hotel vrniti domov, zato so predstojniki sklenili poslati nadarjenega in prizadevnega Albina Škrinjarja na študij Svetega pisma. Med rednim študijem teologije v Belgiji (1920–1924) so mu ob odličnih profesorjih predstojniki dali še posebnega pomočnika za biblično znanstveno delo.

V duhovnika je bil posvečen 26. avgusta 1923. Po končanem študiju teologije in letu duhovnosti pred zadnjimi zaobljubami je na željo jezuitskega provinciala p. Antona Prešerna v letih 1925–1928 študiral na papeškem Bibličnem institutu v Rimu. Poglavljal se je v Sveto pismo in se resno lotil učenja svetopisemskih jezikov (hebrejskega, aramejskega, grškega), navdušil se je tudi za študij asiriologije in sumerologije. Od modernih jezikov je govoril slovenščino, hrvaščino, nemščino, francoščino in angleščino. V Rimu je največ uporabljal francoski jezik. Študij na Bibličnem institutu je končal z magistrsko diplomom leta 1928. Istega leta je doktoriral iz filozofije in teologije na papeški univerzi Gregoriana v Rimu. Jeseni 1928 je začel na visoki bogoslovni šoli v Sarajevu predavati uvod v Staro in Novo zavezo, biblično arheologijo, hebrejščino in nekatere druge orientalske jezike.

Povabilo za profesorja v Rim

Službo profesorja in znanstvenika je vseskozi povezoval z duhovniškim delovanjem, zlasti kot vzgojitelj škofijskih bogoslovcev. Predaval je do leta 1944, ko je vojaštvo zasedlo večji del semenišča v Sarajevu, vendar je ostal tam še deset let: vodil je duhovne vaje, bil spiritual v redovni skupnosti, v glavnem pa se je posvečal znanstvenemu delu. Profesorji na Bibličnem institutu v Rimu in drugi svetopisemski strokovnjaki, s katerimi je sodeloval, so kmalu postali pozorni na Škrinjarjevo sposobnost za znanstveno delo. Radi so prebirali njegove razprave v latinskem in francoskem jeziku v rimskih revijah "Verbum Domini" in "Biblica". Posebej se je zanj zavzemal nemški jezuit pater Avguštin Bea, ki ga je papež sv. Janez XXIII. imenoval za kardinala. Dokler je bil p. Bea profesor Bibličnega instituta, si je prizadeval, da bi p. Škrinjar prišel v Rim za profesorja Svetega pisma. Škrinjar se je pripravljal na to profesuro, a mu jugoslovanske oblasti niso dale dovoljenja. Leta 1954 je prevzel službo profesorja Svetega pisma na Teološkem institutu Družbe Jezusove na Jordanovcu v Zagrebu in jo opravljal do upokojitve leta 1979.

Vse njegovo delo je bilo prežeto s spoštovanjem do Božje besede in cerkvenega učiteljstva. Kot človek je bil obziren, poln spoštovanja do sočloveka, zato je bil iskan spovednik in duhovni voditelj. Kot upokojeni profesor je ostal na Jordanovcu do smrti 30. julija 1988. V eni svojih meditacij o Jezusu je zapisal: »Jezusa bomo vedno bolj spoznavali v molitvi; ne z učenostjo, če je le suho znanje, ne z radovednim razpravljanjem, ampak po molitvi; in kolikor bo molitev zares molitv, toliko globlje, pristrčnejše in ljubše bo spoznanje.

Brali smo

HO ŠI MINH — V Ho Ši Minhu v Vietnamu so francoski redovni družbi Pariških misijonarjev na tujem (Missions étrangères de Paris) odvzeli 48.000 kvadratnih metrov veliko zemljišče in na njem porušili hiše, ki so jih zgradile katoliške družine.

PJONGJANG — Severna Koreja je agencije ZN zaprosila za pomoč zaradi velikega pomanjkanja hrane, ki ji grozi zaradi za letos predvidene zelo slabe letine. Pjongjang je opozoril, da jim primanjkuje 1,4 milijona ton hrane in da so zato morali skoraj prepoloviti količino hrane na prebivalca.

BUDIMPEŠTA — Madžarska konservativna vlada premierja Viktorja Orbana je sprejela 300 beguncev iz Venezuele. Begunce so na državne stroške prepeljali v državo, kjer bodo najmanj eno leto brezplačno bivali in se udeleževali programov za integracijo.

SARAJEVO — Oblasti v Bosni in Hercegovini imajo v rokah šesterico državljanov Afganistana, od katerih jih je pet osumljenih povezav z mednarodnim terorizmom, šesti pa naj bi bil vpleten v tihotapljenje migrantov in povezan z organiziranim kriminalom. Vsa šesterica je pod nadzorom v migrantskem centru v Sarajevu. Če bo potrjeno, da gre res za osumljene teroriste in tihotapca ljudi, jih čaka izgon iz Bosne in Hercegovine.

DAMASK — Agencija Fides poroča, da bo kmalu obnovljen grški pravoslavni samostan sv. Tekle v Maaluli blizu Damaska, ki je bil močno poškodovan v vojni v

Siriji, ko so sirski uporniki in islamistične brigade zasedli omenjeni kraj, v katerem so živel v glavnem kristjani. Borci Al-Nusre so septembra 2013 iz samostana odvedli skupino redovnic in jih pol leta pozneje zamenjali za 153 žensk iz zaporov Asadovega režima. Aprila 2014 je sirska vojska "osvobodila" Maalulo.

BEIJING — Mesec po začasnem sporazumu med Svetim sedežem in Kitajsko o imenovanju škofov so v regijah Shanxi in Guizhou porušili dve cerkvi. Obe so obiskovali pripadniki uradne in podzemne Cerkve. Oblasti se sklicujejo na to, da nista imeli dovoljenja. Po navedbah agencije Asianews se je obseg rušenj povečal po podpisu sporazuma, ki naj bi ga nekatere skupine, povezane s komunističnimi oblastmi, tako skušale spodkopati.

RIM — Na pobudo papeža Frančiška bo ustanovljen CHARIS, nov organ, ki bo pomagal izpolnjevati poslanstvo katoliške Prenove v Duhu, zlasti spodbujati milost krsta v Svetem Duhu v vsej Cerkvi in evangelizacijo ter sodelovanje med različnimi skupnostmi. Delo tega 18-članskega delovnega telesa se bo začelo 8. decembra, ko bo za začetni triletni mandat njegov statut potrjen "ad experimentum". Karizmatična občestva, za katera CHARIS ne bo imel pravnih pristojnosti, bodo lahko po lastni presoji posegala po njegovi pomoči. Predsedoval mu bo belgijski laik Jean-Luc Moens, kot cerkveni asistent ga bo spremljal papeški pridigar Raniero Cantalamessa.

BELFAST — »Brexit je katastrofa za Veliko Britanijo in za Irsko,« je dejal severnoirski škof Noël Treanor. Po njegovih besedah so se s članstvom obeh držav v Evropski uniji ustvarili pogoji za premagovanje sporov. Pred dvajsetimi leti so na meji imeli britansko vojsko in nadzorne točke, je dejal, in ko se bo posebna infrastruktura tu spet pojavila, bo to povzročilo zelo močne odzive. Po njegovih besedah je ozračje napeto in obremenjeno z medsebojnimi obtožbami in žalitvami.

RAS AL KHAIMAH — Več kot tistoč mladih med 18. in 35. letom z vsega arabskega polotoka se je v Združenih arabskih emiratih udeležilo konference arabske katoliške mladine 2018. Podobni srečanja sta bili že leta 2009 v Dubaju in 2012 v Abu Dhabiju. Savdski princ pa je 1. novembra sprejel delegacijo ameriških evangelijskih cerkva.

WENZHOU — Kitajska policija je prijela škofa v Wenzhou Petra Shaa Zhumina - pripada podzemni Cerkvi, ki je za razliko od Vatikana kitajska oblast ne priznava - in ga odpeljala za "10 do 15 dni". V zadnjih dveh letih mu je vzela svobodo vsaj

petkrat. Oblasti takšno odsotnost imenujejo "počitnice", v resnici pa je namenjena izpraševanju in indoktrinaciji. S tem namenom so odpeljali tudi štiri duhovnike v provinci Hebei.

VATIKAN — Papež je priznal mučeniško smrt desetih žrtev španske državljanske vojne in ameriškega misijonarja Jamesa Alfreda Millerja, ki je bil leta 1982 žrtev vojne v Gvatemali. Poleg tega je priznal junaške kreposti enajstih pričevalcev za vero, med njimi štirih žensk.

BERLIN — V Katoliški cerkvi v Nemčiji bo po poročanju revije Focus do leta 2030 primanjkovalo okoli 7000 duhovnikov, če bi želeli, da bi zapolnili vseh 13.500 duhovniških mest v župnijah. Podobno velja za Evangeličansko cerkev: od sedanjih 21.000 pastorjev naj bi jih bilo čez dvanajst let le še tretjina.

ABUJA — Policija je v noči z 9. na 10. november osvobodila štiri nigerijske duhovnike, ki so jih 6. novembra ugrabili neznani oboroženi storilci. Skupina duhovnikov se je vračala iz Warrija, kjer so praznovali 10-letnico duhovništva. Napadalci so prišli iz džungle in streljali nanje; nekateri so bili ranjeni, nekaterim je uspelo zbežati, štirje pa so bili ugrabljeni.

SANTIAGO DE CHILE — Čilenski kardinal Francisco Javier Errazuriz je po petletnem mandatu izstopil iz skupine devetih kardinalov, imenovane tudi C9, ki pripravlja reformo vatikanske kurije. Krajevni tožilec je sporočil, da bo Errazuriz zaslišan zaradi prikrivanja spolnih zlorab.

DŽUBA — Kenijski jezuit Victor-Luke Odhiambo je bil umorjen v napadu neznanih storilcev na jezuitsko rezidenco v Cueibetu v Južnem Sudanu. Motivi za napad niso znani. Odhiamba so opisovali kot predanega Kristusu in ubogim.

MILANO — Sodišče v Milanu je odločilo, da mora nekdanji nuncij Svetega sedeža v ZDA Carlo Maria Viganò svojemu bratu don Lorenzu nakazati 1,8 milijona evrov. Iz skupne dediščine po očetu, ki jo je upravljal ter obsega nepremičnine v vrednosti okoli 20 milijonov in 6 milijonov gotovine, mora plačati polovico od 3,6 milijona evrov, kolikor znaša vrednost prihodkov od upravljanja nepremičnin in denarnih sredstev.

Pekovski vajenec iz Znojma

Pri "Egiptovskem Jožefu"

(nadaljevanje)

Od tistega velikega četrtka so pretekla tri leta. Zunaj v velikem svetu je bilo dokaj morije in pobijanja. Turki so se bili z Rusi, Rusi, Avstrijci in Prusi so prežali kakor trije panterji, da bi raztrgali nesrečno Poljsko.

Svet v pekarni "Pri Egiptovskem Jožefu" se je pa vrtel po starem. Pa ne, kakor da ne bi razprtija in prepir velikega sveta odmevala v pekarno mojstra Dobša! Nasprotno! Vsi veliki dogodki svetovne zgodovine so se tukaj krepko premlevali.

Mojster Dobš je bil namreč velik politikar. Dvořakov Janez se je moral včasih od srca smejati, kadar je mojster z visoko zavihanimi rokavi stal ob nečkah in suval v testo, kot bi imel sultana Mustafa osebno v pesteh.

»Ti nesramnež ti, s svojimi tremi konjskimi repi,« je kričal nato Egiptovski Jožef. »Skrunil si naše nasvetejše, krščanskih otrokom si rezal vratove, krščanske žene si zapiral v svoj harem! To imaš za to, ker si hostije poteptal z nogami! To imaš za to, ker si Mater Božjo strgal z oltarja!«

Pri tem je mojster razbijal in tolkel in gnetel testo v nečkah, da bi Mustafa gotovo poklical na pomoč vse kalife, če bi res sedel v njih.

Če se je pa mojster spomnil Voltairja, tedaj pa suvanju in razbijanju v nečkah ni bilo ne konca ne kraja.

Nato je mojster togotno potistnil testo v razbeljeno peč.

»Tako, zdaj se pa le peci, pogan francoski!«

In še posebej je vrgel na ogenj nekaj bukovih polen.

Tako je mojster Dobš vse bitke na velikem svetu dobojeval v svojih nečkah in

Dvořakov Janez je vedel, kaj se godi zunaj v svetu.

Zvečer je včasih prišel v pekarno krojaški mojster Jakob Ravni. Sedel je zraven mojstra k topli peči, v kateri sta se skupaj "cvrla Voltaire in Mustafa", in nato sta vzajemno reševala svetovne dogodke. Krojač je prinesel s seboj svoj vatel in pek je držal v roki svojo mesilnico kakor meč svetega Mihaela. In potem se je začel boj: krojač je bil za Turke, pek za Ruse. Vsak je hvalil svoje, dokler se nista tako razvnela, da sta se vatel in pekovski meč odbijala drug od drugega kot turška sablja in kozaška sulica. Proti koncu je pa pekovski meč čedalje bolj pestil krojaški vatel, In Janez je ob tem ploskal in zmagoslavno vzklikal. Ker on je kakor njegov mojster trdno držal z Rusi. In mali mojstrov sinček je skakal po pekarni, splezal Janezu na ramena in zajahal v kozaški napad proti Slavcu, ki je pravkar vsipal v nečke vrečo moke.

Slavec se je z vrečo vred prekopicnil. Dovolj hrupa se je dvignilo na bojnem polju. In fantiček in Janez sta cvilila od veselja nad zmago in kričala, dokler ni prišla v pekarno gospa mojstrica in spodila oboje, Turke in Ruse.

Da, veselo je bilo v pekarni "Pri Egiptovskem Jožefu"!

Kadar pa je Janez zvečer po delu sedel pri svojih latinskih zvezkih, se je prikradla v njegovo dušo globoka žalost. Zvonovi v cerkvi svetega Martina so vabili k večernemu blagoslovu in Janez je tedaj vedno mislil, da ga kliče Božji glas. In nato so vpadli še zvonovi dominikanske in kapucinske cerkve in Janez je slišal vsak večer glasneje in močnejše klic Božji. Pogosto je nato pokleknil pred malo Marijino sliko, ki mu jo je mati dala s seboj za njegovo sobico, in iz vsega srca je prosil:

»Ljuba Mati Božja, mi mar prav nič ne moreš pomagati? Ljubi Bog me kliče in vendar ne vidim poti. Prav iskreno te prosim vsaj za majčkeno lučko, da ugledam pot, ki me popelje tja, kamor me kliče Tvoj Otrok. Za čisto majhno lučko te prosim prav lepo, iz vsega srca!«

Tedaj pa je svetilka zunaj pred hišo nenadoma vzplapolala in v Janezovo sobo je padel svetel soj prav na Marijino sliko.

Trajalo pa je še dokaj dolgo, preden so se Dvořakovemu Janezu odprla vrata in ga napotila v svetišče.

Ljubi Bog je vedel, zakaj je pustil Janeza tako dolgo čakati. Imel je zanj še prej

pripravljeno prav veliko veselje.

V samostanski pekarni v Mostah je delal pekovski pomočnik po imenu Peter Kunc, ki je bil sem prek prišel iz Bavarskega gozda. Janez ga je bil spoznal v pekovskem cehu. Od tedaj sta se vzljubila.

Nekega dne je Janez stal pri nečkah in mesil. Mojstrov fantek je tudi stal zraven, s svojimi malimi pestmi veselo segal v nečke in skušal pomagati.

»Janez,« je kričal fant, »povej mi še enkrat o potici, ki jo je spekel Danijel v Babilonu.«

»No, torej,« je dejal Janez in krepko gnetel testo. »Tako se je dogodilo. V Babilonu je bila huda, huda kača. Babilonci so jo častili kot malika. Tedaj je Danijel šel tja in spekel veliko potico iz smole, masti in las in jo vrgel kači v žrelo. In nato je kača poginila. Da, in potem so Danijela zaprli v levjo kletko. Ubogi Danijel ni videl nobene rešitve več. Ljubi Bog pa Danijela v levnjaku ni pozabil. Ne, gotovo ne, fant! Danijela ni pozabil v levjem brlogu. Nikogar ne pozabi ljudi Bog, naj sedi v pekarni ali v ječi kakor egiptovski Jožef ali v levji kletki kakor Danijel. Nikogar ne pozabi naš ljubi Gospod.«

»Da, da,« je silil fant, »dalje, dalje!«

»Tedaj je božji angel zgrabil v Jeruzalemu Habakuka za lase in ga odnesel k levnjaku in...«

»Bog daj vsem skupaj dober dan!« je zaklical tedaj nekdo v pekarno.

»Pozdravljen, Peter,« je odgovoril Janez. »Od kod pa tako pozno zvečer?«

»In, in...« je prosjačil fant dalje. »In kaj je Habakuk tedaj storil?«

»No, Danijelu je nesel jesti. Torej pozdravljen, Peter! Prideš k meni prav kakor prerok v levnjak. Si mi prinesel kaj lepega?«

»Da, Janez! Semle na klopco sedi in poslušaj. Veš kaj? Na potovanje grem. In veš kam? V Rim, k svetemu očetu. Greš z menoj, Janez?«

»Kaj si rekel, Peter, v Rim? Da, ti ljubi Bog. Dolga potovanja so draga. Imaš ti toliko denarja?«

»Ah kaj, Janez, potovala bi pač peš. In za drugo bo že ljubi Bog poskrbel. Nekaj srebrnikov sem si prihranil v samostanu. Gospod opat gotovo priloži še nekaj goldinarjev.«

»No, nekaj svetlih srebrnikov ima pa tudi Janez. Če je mojster za to, bi se ti iz srca rad pridružil, Peter!«

Mojster se je nekajkrat pogladil po bradi, nato pa je rekel:

»V božjem imenu, Janez. Nekaj srebrnikov ti pa še jaz primaknem.«

»In Ravni tudi doda nekaj drobiža,« je zaklical krojač, ki se je pravkar s svojim vatlom pojavil na bojišču.

“Rusija” in “Turčija” sta tisti večer sklenili mir.

Brali smo

LURD — Predsednik Papeškega sveta za novo evangelizacijo nadškof Rino Fisichella je 6. junija oznanil, da je papež Frančišek kot posebnega odposlanca Svetega sedeža za Lurd - “ad nutum Sanctae Sedis” - imenoval Antoina Hérouarda, pomožnega škofa v Lillu. Funkcija bo usmerjena v dodatno pastoralno in duhovno skrb za romarje, pri čemer krajevni škof Brouwet ohranja dosedanjo vlogo. Novi poudarek ne bo več na sicer zelo dobri organizaciji svetišča (zaupani nekdanjemu direktorju Renaulta De Vulpianu), temveč na njegovemu pričevanju vere.

MANAGVA — Nikaragovski kardinal Leopoldo Jose Brenes Solorzano je obsodil režim predsednika Daniela Ortege, da načrtno preganja Cerkev v Nikaragvi. Doslej je bilo najmanj sedem napadov na cerkvene predstavnike ali dejanj onečaščenja. Vendar to ni nič novega: »Cerkev so že od nekdanj preganjali. Sedaj je to doletelo tudi nas.«

JERUZALEM — Izraelski arheologi so pri izkopavanjih v Al-Araju ob Genezareškem jezeru odkrili 300 kilogramov težak bazaltni blok s tremi predelki.

Po mnenju vodilnega arheologa Mordechaija Aviama bi bili to lahko relikviariji za apostola Petra, Andreja in Filipa, ki so izvirali iz teh krajev.

BONN — V Gifhornu na Spodnjem Saškem so odprli prvi krščansko-muslimanski vrtec. To so naredili z namenom, da vere ne bi ljudi ločevale, marveč jih povezovale.

NEW DELHI — Indijska škofovska konferenca je zavrnila zahtevo državne komisije za ženske, naj odpravijo zakrament spovedi. Komisija je to zahtevala, češ da duhovniki pri spovedi pritiskajo na ženske, naj jim izdajo svoje skrivnosti, posebej v zvezi s spolnostjo. Generalni tajnik omenjene konference škof Theodore Marscarenhas je novice o tem, da bi duhovniki zlorabljali spoved za spolne namene, ocenil za "več kakor redke".

KINŠASA — Spletna stran La Croix Africa poroča, da je kongovski kardinal Laurent Monsengwo Rasinya zavrnil vsakršna ugibanja o tem, ali misli kandidirati za predsednika države. Dejal je, da ni »nikoli pomislil na to.«

BEJRUT — V libanonskem Marijinem samostanu Faytroun se je pod geslom Pridite in pogledjte na petdnevnem mednarodnem srečanju prvič zbralo 500 mladih iz sirskega katoliškega patriarhata. Srečanje je vodil patriarh Ignatius Jousif III. Younan, obsegalo pa je bogoslužna praznovanja, duhovna pričevanja, razprave o perečih vprašanjih, izlete in romanja.

VATIKAN — Papež Frančišek je sprejel odstop 47-letnega opata cistercijanske opatije Mehrerau Anselma van der Lindeja; opatijo bo do nadaljnjega vodil apostolski administrator, ki ga bodo menihi izvolili na kapitlju, potrdili pa ga bodo najprej v Rimu. Opat Anselm je 12. julija priznal, da ga je močno pretresel škandal, za katerega se je zvedelo po letu 2010: namreč o grdem ravnanju z otroki in spolnih zlorabah v samostanski šoli. Preiskava teh »sramotnih in neodpustljivih dogajanj me je stala neverjetnih moči in energije,« je pred odpovedjo vodenju samostana povedal opat.

AMSTERDAM — Redovniki premonstratenci so na generalnem kapitlju v nizozemski opatiji Rolduc (Kerkrade) za 64. vrhovnega predstojnika reda, ki ga je leta 1121 v francoskem kraju Premontre pri Laonu ustanovil sv. Norbert iz Xantena, izvolili 58-letnega opata flamskega samostana Averbode Josa Woutersa. Glavne naloge asketsko živečih redovnikov so: pridiganje, pouk in pastoralno delovanje na župnijah.

MAIDSTONE— Nekdanji anglikanski škof Michael James Nazir-Ali, po rodu iz Pakistana, je, kot poroča tednik Kent Messenger, pozval k prepovedi nošenja burke v parlamentu in podobnih javnih ustanovah in zgradbah. To je svetoval zaradi “narodne varnosti”.

KÖLN— Kardinal Rainer Maria Woelki je mlade pozval, naj se odgovorneje vedejo do okolja. Posvaril jih je, naj ne ravnajo tako kot odrasli, ki se zaradi udobnosti raje vozijo z avtomobili kot s kolesi in pijejo pivo iz pločevinke.

VATIKAN/WASHINGTON— Vatikanski državni tajnik kardinal Pietro Parolin se je po telefonu posvetoval z ameriškim podpredsednikom Mikom Pencem, kako rešiti napeto stanje v Nikaragvi. Iz Bele hiše so sporočili, da je Pence priznal prizadevanja Katoliške cerkve za to, papeževe posredovalne pozive in zavzemanje za dialog. Posebej je pohvalil zavzemanje nikaragovskih duhovnikov za zaščito človekovih pravic, verske svobode in pozive k pogajanju.

MADRID — Santiago Cantera, prior benediktinskega samostana, ki upravlja frankistični spominski kraj Valle de los Caidos (Dolina padlih), je izrazil nasprotovanje izkopu posmrtnih ostankov nekdanjega španskega diktatorja Francisca Franca in njihovi premestitvi, za katero si prizadeva socialistična španska vlada. Prior Cantera je poudaril, da prekopi nasprotuje tudi Francova družina.

DŽAKARTA — Vidni indonezijski muslimanski in katoliški kleriki so v skupni izjavi posvarili pred čedalje večjim vplivom skrajno konservativnega islama v Indoneziji. Konservativnost postane “resna nevarnost”, če se spremeni v “versko izključevanje in ekstremizem” ter v “orodje političnih interesov”, so zapisali.

VATIKAN — Pod okriljem Papeškega sveta za kulturo so ustanovili vatikansko športno združenje. Njegovi člani so vatikanski uslužbenci in švicarski gardisti, zamisel pa se je porodila ob njihovem skupnem jutranjem teku ob reki Tiberi. Šteje 60 športnikov, starih od 19 do 62 let. Predsednik Papeškega sveta za kulturo Gianfranco Ravasi je dejal, da skupina širi potrebno sporočilo miru in edinosti v športu, ki je včasih lahko ločevalen. Nekdanji športnik, msgr. Melchor Sanchez de Toca Alameda, predsednik športnega združenja, je na vprašanje, ali si lahko obetamo nastop športnikov na olimpijadi, dejal, da to ni kratkoročni ali srednjeročni cilj, da pa ne zapirajo vrat tej možnosti.

Tone Seliškar

»V tistih časih, ko sem bil otrok in sem vsa otroška leta preživel ob Tržaški cesti, je bila ta velika cesta moja vzgojiteljica in učiteljica,« je v knjigi Deček z velike ceste, v kateri obuja spomine na svoje otroštvo, zapisal Tone Seliškar, pesnik in pisatelj. Njegova najboljša dela, porojena iz osebnega izkustva, so posvečena mladim. Kot otrok se je družil s svojii vrstniki in ob tem "dopolnjeval" tisto, kar je prejel doma. »Kakor se rad spominjam našega skromnega stanovanja iz tistih časov, tako se še raje spominjam ceste, ki mi je odpirala oči v vso širino in globino človeškega življenja... Cesta je tisto nakovalo, kjer prične življenje kovati mlada srca z velikim kladivom, dom in šola pa potem to grobo kovanje opilita, ostružita, zgladita, mnogokrat tudi posrebrita in pozlatita.« Sola na tej "veliki cesti" je rodila pisatelja, ki je znal prepričljivo nagovoriti mlade, da še danes z veseljem segajo po njegovih, zanje napisanih knjigah. Najbolj priljubljena je Bratovščina Sinjega galeba, zgodba o dečkih, ki jih tovariško poveže skupan nastop proti zlu.

»Ko bom velik, bom strojevodja«

Na začetku zgodbe svojega otroštva Tone Seliškar pove, da je bil rojen 1. aprila 1900 v enonadstropni hiši na Tržaški cesti v Ljubljani nasproti tobačne tovarne. »Čeprav sem se rodil na dan prvega aprila, ki je dan vseh lažnivih kljukcev, je vse res, kar tule pišem.« Bil je najmlajši od sedmih otrok očeta Antona, ki je bil prav na dan njegovega rojstva od kurjača povišan v strojevodja, in matere Marije, hčerke manjšega kmeta iz Notranjih Goric. Mali Tone je bil močno navezan na očeta, zato ni čudno, da je na vprašanje, kaj bo ko bo velik, odgovarjal: »Strojevodja!« O svojem očetu, ki se je izučil za ključavničarja, potem pa so se mu uresničile sanje, da je dobil službo pri železnici, najprej kot kurjač, potem pa kot strojevodja, je zapisal: »Če sem bil poleg očeta, se mi je zdelo, kot da sem poveznjen pod steklo da mi nihče ničesar ne more, da mi ničesar ne manjka in da ničesar več ne potrebujem na svetu. Tudi kasneje, ko sem že odrasel in je bil oče starček, sem imel ta občutek, in ko je umrl, se mi je zdelo, da me je polovico manj na svetu.« Matere se spominja kot silno marljive žene: kaddar je njen resni obraz spreletel smehljaj, se je sprostil »v prelepo podobo ljubeče matere«. Ljudsko šolo je Tone obiskoval na Vrtači, potem pa je šel v gimnazijo. Po končanem tretjem

razredu (takrat je imela gimnazija osem razredov: štiri nižje in štiri višje) ga je njegov svak, učitelj, navdušil za učiteljski poklic in Tone se je prepisal na učiteljsko, kjer je začel tudi literarno delovati. Po diplomi leta 1919 je postal učitelj Dramljah pri Celju, leta 1921 pa v Trbovljah, kjer je spoznal svojo prvo ženo Rozo; imela sta dva sinova, Zlatka in Marjana. Po njeni zgodnji smrti se je čez nekaj let znova poročil.

Glasnik ponižanih in zatiranih delavcev

V Trbovljah je odkrival zapuščenost, siromaštvo in propadanje tamkajšnjih rudarjev. Mladega učitelja je globoko pretreslo spoznanje, da živi precejšen del slovenskega naroda človeka nevredno življenje. To je prelil v pesmi, ki so pesmi srca, jeze, premišljevanja o revoluciji, ki pa ima v njegovih pesmih bolj duhovni pomen: pravice ni mogoče dobiti z nasilnim družbenim prevratom, zagotavljata jo le »srce in ljubezen«. v *Pesmi revolucionarjev* pravi, da njihova pesem ni rušilna, ampak miroljubna: »... svečeniki smo mi / miru in ljubeni, / prostih ljudi in / polnih ljudi«.

Pesmi so izšle v Seliškarjevi prvi pesniški zbirki *Trbovlje* (1923), ki jo je posvetil »vsem sajastim bratom in sestram, ki umirajo na našem s krvjo omadeževanem planetu«. V pesnitvah te zbirke je Seliškar s prepričljivo zavzetostjo prikazal prizore duhovnega in telesnega životarjenja rudarskih družin in pogrezanje celotnega zasavskega premogokopnega revirja v bedo in propadanje... Kot pesnik in kot socialni tožnik se je najbolj uveljavil v *Sedmorojenčkih*, nadvse uspeli upodobitvi tedanjega rudarskega družinskega življenja« (Anton Slodnjak). Oton Župančič je Seliškarjeve pesmi ocenil takole: »Vrednost daje tem pesmim velika etična resnoba, silna ljubezen do polnega, zdravega življenja, strastno hrepenenje po obnovitvi sveta. Seliškar je čustveno pravilno usmerjen duh.« Kasneje je izdal še dve pesniški zbirki: *Pesem pričakovanja* (1937) in *V naročju domovine*. Pesmi v teh dveh zbirkah so, po sodbi Antona Slodnjaka, tehnično sicer boljše, a vsebinsko ne tako vznemirljive kot tiste v prvi zbirki.

Največkrat izdana in prevedena mladinska knjiga

Tone Seliškar, ki je od leta 1925 do druge svetovne vojske deloval kot učitelj v Ljubljani, je bil nadarjen pripovednik. Resnični umetnosti in čisti človečnosti se je po sodbi literarnih kritikov najbolj približal v nekaterih svojih mladinskih povestih. Za Seliškarjeva mladinska dela so značilna izrazita socialna naravnost in velika

pravičnost njegovih junakov ter živahna, dogodkov polna pripoved. Prvi uspeh je imel s povestjo *Rudi* (1929), s katero je v naše mladinsko slovstvo uvedel socialno tematiko. Še bolj priljubljena kakor *Rudije* bila zaradi razgibane vsebine in živahnega pripovedovanja njegove povest *Bratovščina Sinjega galeba* (1936), pomorska zgodba o fantih, ki v skupnem nastopu proti zlu spoznajo moč tovarištva. Prizorišče zgodbe je otok Brač ter več krajev v srednjem in južnem Jadranu. Pogumna fantovska "bratovščina sinjega galeba" je simbol, prispodoba nove družbe. Svoje sporočilo mladim bralcem pisatelj polaga v usta Ivovega očeta: »Vsa vas je ena sama družina. Vsi ljudje drug za drugega. Nič zavisti, nič pogoltnosti. Prijateljstvo in ljubezen. Vsi smo enako dobri. Prizanesljivi. Vsak čas pripravljene pomagati.« *Bratovščina Sinjega galeba* je največkrat izdana in v največ jezikov prevedena slovenska mladinska povest. V slovenščini je doslej doživela več kot deset izdaj pri raznih založbah, na srbohrvaškem področju pa celo petnajst. Seliškarjeva mladinska dela - na čelu z *Bratovščino*- so bila prevedena v številne jezike: hrvaškega, srbskega, makedonskega, madžarskega, češkega, slovaškega, albanskega, romunskega, poljskega, italijanskega in nemškega. Tone Seliškar je napisal tudi več knjig za odrasle. V romanu *Tržaška cesta* (1947) je postavil spomenik svojemu ljubljenu očetu.

Na zadnji strani knjige življenja Toneta Seliškarja je datum 10. avgusta 1969, ko je odšel iz Ljubljane v večnost.

Pekovski vajenec iz Znojma

Huzarski ali mašni plašč

Ko je bil Janez star štirinajst let, ga je zadela težka izguba.

Nekega dne, ko sta oba latinca veselo pozvonila na vratih župnišča, je stopila gospodinja Agata objokanih oči na prag in rekla:

»Tiho, fanta! Ne delajta hrupa. Gospod so hudo bolni. Pater prior iz Most so bili že

tukaj. Zdravnik iz Znojma je zmajeval z glavo in rekel, da je pri tej starosti pričakovati najhujše. Gospod pa so rekli, da še enkrat pridita k njim kar v bolniško sobo. Ampak! Ne ostanita predolgo! Pa tudi prav tiho bodita, kajne! O, jojmene, jojmene!«

Otroka sta šla po prstih v sobo. Tu je ležal gospod župnik in njegov obraz je bil bled kakor prt.

»Pridita sem, oba! Pridita, sklonita se prav blizu k meni! Danes ne bo nič z latinščino, in fanta, čutim, da nikoli več ne! Domov se vrnem.«

Fanta sta bila v zadregi. Nista vedela, kaj naj bi rekla svojemu dobremu župniku. Janezu so se orosile oči.

»Nikar ne jokajta, fantiča!« je rekel bolnik. »Kajne, ko mene več ne bo in vama ne bom mogel več pomagati na vajini poti k Bogu, stori morda to moj naslednik ali pa gospod kaplan. Ne skrbita fantiča! Če vaju Gospod hoče imeti v hiši božji, bo tudi skrbel, da se to zgodi! Ne jokaj, Janezek!«

Janez pa je še bolj zaihtel in zaklical:

»Ne smete umreti! Kajne, gospod župnik, da ne boste umrli! Kaj naj napravim brez vas?« In deček je občutil, kot bi že vdrugeč klečal ob smrtni postelji svojega očeta.

Ivan Jan pa se je vzravnal in dejal:

»Zaradi mene bodite mirni, prečastiti! Oče me pošlje za naprej v latinske šole v Znojmu.«

»Prav, prav, Ivan! Pa vedi, ne samo študirati! Tudi na molitev ne smeš pozabiti!«

Nato je dečkoma velel poklekniti ob svoji postelji. Janovemu Ivanu je najprej položil uvelo roko na čelo.

»Ivan! Ljubi Bog naj te blagoslovi! Pa misli na to! Ne le študirati. Molitev je več! Ljubi Bog ti je dal jasno in bistro glavo. Naj ti da zraven še pobožno srce!«

Nato je položil roko Dvořakovemu Janezu na kuštre. In glas mu je postal mehak kakor glas matere:

»Janez, čutim: ljubi Bog te hoče imeti za duhovnika. Prav gotovo. Čutim. In kar človek čuti na smrti postelji, to se gotovo zgodi. Božjo ljubezen poneseš med ljudi, kajne? Premalo sem storil. Mnogo, mnogo premalo. Bog bodi milostljiv svojemu nevrednemu hlapcu. Ti pa, Janez, kajne, popraviš kdaj, česar nisem storil jaz. Domine, miserere mei!«

Župnik je Janeza pokližal na čelo. In nato se je zleknil in se poslovil s tega sveta.

Janezku se je zdelo, kot da so to uro vse zvezde padle z neba. Mati je bila beraško revna. Na študij v mestu ni bilo mogoče misliti.

Novi župnik se ni brigal za Dvořakovega Janeza. Kaplan tudi ne. Župnik se je moral vedno udeleževati velikih, nadvse važnih sej v Znojmu, Mostah, Brnu, Olomoucu. In kaplan je imel premnogo potov. Da bi se z Janezom prerivala skozi trnovo goščavo latinščine, seveda, za to nista imela časa.

»Janez,« je mati tolažila fanta, »Janez, če je sveta Božja volja, bo ljubi Bog že našel kak izhod zate. Toda lenariti in na Božji čudež čakati, to ne gre. V mesto pojdi k mojstru Dobšu in se pri njem izučiš za peka! Ne more škodovati, če se izmed prečastitih kdo nauči peči kruh. Potem bo pač znal ljudem prav deliti tudi nebeško jed.«

Pri "Egiptovskem Jožefu"

V ponedeljek po sredpostni nedelji je Dvořakov Janez postal vajenec v pekarni mojsta Franca Dobša v Znojmu. Na veliki četrtek opoldne pa je v Tasovicah pri Dvořakovih pozvonil krošnjar Vencelj Jindrak:

»Gospa Dvořakova,« je dejal in postavil svoje lonce in metle in mišnice na sredo mesnice, »nekaj vam prinašam iz Znojma. Tole debelo pisemce od Janeza in še lep pozdrav zraven! Ampak mraz je danes in človek postane lačen po tako dolgi poti iz mesta do sem!«

Gospe Dvořakovi se je razjasnil obraz in rekla je: »Kar v izbo stopite, Jindrak. Bom že kaj poiskala, kar vam bo dobro delo po dolgi poti iz mesta do sem!«

»Ne, ne, saj nisem tako mislil! Sem le nekaj hotel reči o vremenu.«

»Že dobro, že!« se je smejala Dvořakovka. Nato je šla v kuhinjo, stopila mleko in

dala Jindarku velik kos kruha. Potem pa je mati šla v sobo in je brala in ni nič drugega več ne slišala ne videla kot samo ljube, nerodne črke svojega fanta.

Pisal je pa tole:

»Moja srčno ljubljena mama!

Zdaj sem torej tu pri mojstru Dobšu. Vsi so mi dobri: mojster in gospa in tudi pomočnik. Ta ima ime, da se mu moraš smejati. Slavec se imenuje in tudi poje ves dan. Toda povedati ti hočem vse lepo po vrsti.

Ljuba mati, v vsem Znojmu ni lepše hiše in gotovo tudi vzdolž cele Taje ne, kot je hiša mojstra Dobša. Županova hiša je seveda večja in ima mogočen nadzidek in pročelje. Najlepša pa je vendarle pekarna. Na vse stene okrog in okrog hiše si je mojster dal naslikati učinkovite slike. Veš kakšne? Tu sedi egiptovski Jožef na zlatem vozu, v katerega sta vprežena dva snežnobela konja. Mogočno žezlo drži v roki in na glavi ima mogočno krono. In mnogo ljudstva stoji okrog voza in vsi stegujejo roke proti Jožefu, ki ima na zlatem vozu veliko, veliko košaro kruha in z roko, v kateri mu ni treba držati žezla, dali lačnim ljudem lepe, snežnobele štručke kruha. Pred vso to lepoto pa niha sem ter tja velika železna svetilka z rdečo lučjo. In na tej visi spodaj še zlata presta. Nad vrati pa je napisana pesmica, ki jo je zložil mojster sam. Tako je vsaj rekel Slavec. Tri dni in tri noči se je ubijal z njo. Potem jo je pa imel. Drugi dan je menda prav tako mojster sam s čopičem in barvo splezal na lestev in jo z velikimi črkami naslikal na vrata. Takole se glasi:

'Le kar k meni, kogar glad mori,

imam dober kruh iz pšenice in rži.

Vsak pri meni lahko si dobi

presladke, maslene štručke tri.'

Ko sem to prebral, sem se veselo zasmel. Šele v mraku sem došel k mojstru Dobšu. Rdeča svetilka pred hišo je lepo svetila in zlata presta je sijala kakor mesec nad rotovžem.

Ko sem stopil v pekarno, mi je mojster položil obe roki na ramo. Bile so vse moknate, ker je ravno pripravljajl testo za drugi dan. In je rekel:

‘No, no, si le tukaj, Janez! Tvojega očeta sem dobro poznal. Bil je nadvse priden mož. In tvoja mati! To ti je žena, to ti je žena!’ je dejal. Pa se mi zdi, da je dobro mislil. ‘No, bova že poskrbela, da postaneš kaj prida pek in se dobro načiš peči kruh, ne gosposkih tort in potic, ampak pravi kruh, ki tekne ljudem, ki so lačni.’

Nato je prišla gospa mojstrica, mi vzela vrečo z ramen in rekla:

‘No, Janezek, si truden od pota, kajne? Stopi z menoj! V pekarni ne sme biti nihče lačen.’

Gospa me je nato peljala v izbo. S predpasnikom je potegnila prek mize in jo s prtom pogrnila. Kako slovesno je to napravila! Znova in znova sem moral misliti, kako je pokojni župnik snežnobeli korporal razgrinjal na oltar. Nato je gospa vzela hleb kruha, ga z nožem pokrižala in mi odrezala dva velikanska kosa. In zlatorumeno surovo maslo je postavila predme. In je rekla:

‘Bog blagoslovi, Janez!’

Dobro mi je teknilo.

Naslednje jutro navsezgodaj se je pričelo delo v pekarni. Kruh peči je lepo, mama! In veselo je v pekarni. Peč zadovoljno mrmra. In v peči kruh prav prijetno gode. Zares! In zvonovi v vsem mestu zvonijo, kadar pečemo. In Slavec prepeva. Vesele pesmi zna in smejati se mu moramo.

Kajne, lepo je to! V vsem mestu ljudje še spe. Ampak v pekarni “Pri Egiptovskem Jožefu”, tu pa pridno delamo, da ljudje niso lačni.

Ljudje pravijo mojstru vedno le “Egiptovski Jožef”. Pa ne mislijo slabo. In mojster to kar rad sliši.

Zadnjič je prišla neka zelo, zelo revna ženica po hleb kruha. Da bi plačala, je položila na mizo denar, same rdeče bakrene novce. In je rekla, da je to zadnje, kar še ima. Veš, mama, kaj je mojster tedaj rekel:

‘Janez,’ je rekel, ‘daj ženi kruh v košaro!’ in je še pošepetal: ‘In denar ji priloži zraven!’

Zasmejal sem se in rekel mojstru:

‘Mojster, vi pa delate prav tako kakor egiptovski Jožef s svojimi brati.’

‘Ne govori!’ je rekel mojster. ‘Prav čisto majčkeno bi pa le rad imel Gospoda Boga vpisanega med svojimi dolžniki.’

Od tistega časa imam mojstra še mnogo rajši.

Ali že veš, ljuba mama, kako mi tu pravijo? Krištof mi rečejo. Zato, ker zjutraj, ko raznašam kruh, nosim štiporamo mojstrovega malega sinčka. Srčkan fantek je in zelo ga imam rad.

O, ko bi res kdaj mogel biti Krištof, mama. Krištof je vendar tisti svetnik, ki je nosil samega Jezusa. Da bi mogel kdaj božji kruh nositi ljudem kot gospod pater, katerega sem včeraj zjutraj srečal, ko sem raznašal kruh. Tedaj sem pokleknil, vzel dečka z ramen in postavil košaro na tla. Deček me je nato začudem vprašal, kaj sem bil storil. Pa sem mu rekel:

‘Pravkar je prišel mimo pravi Krištof.’

Včasih sem zares žalosten, če pomislim, da bo Ivan Jan kmalu duhovnik, jaz pa sem samo pekovski vajenec. Sedaj se mi zdi, da nikoli, nikoli ne bo drugače. Nato pa se spomnim, kaj mi je dejal gospod župnik na smrtni postelji. In nekoliko včasih pomislim tudi na egiptovskega Jožefa. Kajne, ko je sedel še v ječi, tudi ni mislil na to, da bo nekoč dosegel tako visoko čast. Jaz pa tukaj nisem v ječi, ampak v prav veseli in ljubi pekarni.

Vedno si pač pravim, če ljubi Bog hoče, se še lahko zgodi. Pozno zvečer se še vedno malo poukvarjam z latinsko slovnico in zvezki, ki sem jih popisal pri pokojnem gospodu župniku, da ne bi čisto pozabil božje govorice, ako me ljubi Bog pokliče.

Prav lepo pozdravljam gospoda organista. Tako lepo tukaj nihče ne igra v vseh cerkvah in samostanih. In, kajne, na pokopališče greš tudi? Položi malo cvetlic na očetov grob in na grob gospoda župnika.

Morebiti pa še ni nič zelenja na vrtu?

In, mama, kaj pa Mati Božja v cerkvi?

Prav lepo mi jo pozdravi!

In zdaj, dobro se imej! Pozno je že. Dobro spi, mama!

Tvoj Janez.«

Ko je gospa Dvořakova prebrala pismo svojega fanta, se je smejala in jokala obenem. Staremu Jindraku pa je dala s seboj dve klobasi, eno zanj in eno, da jo nese Janezu v Znojmu za praznike.

Pa veste, kaj je Janez storil z njo? Ko je stara ženica prišla že desetič z istimi bakrenimi novci po kruh, tedaj ji je mojster priložil novce spet v košaro – in Janezek zraven klobaso. Nekoliko težko je bilo fantu res, kajti klobaso je dala mati doma.

Brali smo

VATIKAN — Sveti sedež je 10. aprila sporočil, da bo osnutek apostolske konstitucije o delovanju rimske kurije v nekaj dneh poslal v posvetovanje škofovskim konferencam po vsem svetu. Kurija ne bo več razdeljena na kongregacije in papeške svete, marveč se bodo vsi organi imenovali dikasteriji. Cerkev in kurija naj bi se prednostno usmerili v oznanjevanje, zato bo po navedbah revije nov dikasterij posvečen evangelizaciji, združil pa bo sedanjo Kongregacijo za evangelizacijo ljudstev in Papeški svet za novo evangelizacijo. Papež naj bi apostolsko konstitucijo objavil in podpisal 29. junija.

BANGLADEŠ — V 159-milijonski muslimanski deželi (89 % muslimanov in 10 % hindujcev), kjer je dela prost dan petek in ne nedelja, so letošnjo velikonočno nedeljo po 30 letih kristjani znova lahko praznovali kot dela prost dan. To je v veliki meri zasluga prve katoliške poslanke v tamkajšnjem parlamentu Glorie Jharne Sarker, izvoljene na zadnjih volitvah. Odločitev velja zaenkrat samo za letošnje leto.

VATIKAN — Vatikanski dnevnik Osservatore Romano je 25. aprila objavil temeljito kvantitativno analizo statistik Cerkve na svetovni ravni v obdobju od 2010 do 2017. Skupno število katoličanov (število krščenih) se je v tem obdobju povečalo za 9,8 %, to je za 117 milijonov, z 1,196 na 1,313 milijarde. Glede na letno rast svetovnega prebivalstva je katoličanov vsako leto za 1,1 % več. Naraslo

je še število škofov, katehistov, stalnih diakonov in laičkih misijonarjev, rahlo je upadlo število duhovnikov in bogoslovcev, zelo močno pa število redovnikov in redovnic.

VATIKAN — V petek, 26. aprila, sta papež Frančišek in državni tajnik Pietro Parolin sprejela predsednika predsedstva Bosne in Hercegovine Milorada Dodika z delegacijo. Pogovarjali so se o pomenu mirnega sožitja verskih skupnosti in narodov v BiH, izrazila zadovoljstvo nad dialogom s srbskim patriarhom Irinejem v postopku kanonizacije Alojzija Stepinca in odprtjem katoliške gimnazije v Banjaluki.

VATIKAN — Mednarodna teološka komisija je 26. aprila izdala dokument z naslovom »Verska svoboda v dobro vseh. Teološki pristop k sodobnim izzivom«, v katerem ugotavljajo, da oblasti po demokratičnih državah v imenu ideološke nevtralnosti liberalne države ljudem v resnici vsiljujejo ateizem in izločajo religijo iz javnega življenja. To je oblika mehkega totalitarizma in preganjanja, ki povzroča nihilizem in škoduje skupnemu blagru, so med drugim zapisali.

JEMEN — Po štirih letih vojne, ki je uničila delovanje zdravstvenega sistema, ter preobilnem deževju in poplavam, ob katerih prebivalstvo ni deležno pomoči, se je razširila še epidemija kolere. Organizacija Save the children je zaznala že 105.384 obolelih otrok, za pol več kot lani, in še enkrat toliko odraslih, zato poziva mednarodno skupnost k pomoči. Mednarodna in krajevne Karitas so že priskočile na pomoč.

VATIKAN — V ponedeljek, 29. aprila, je papež sprejel frizerje in kozmetičarke, člane odbora Sv. Martin de Porres, ki so organizirali stanovsko romanje na grobova apostolov Petra in Pavla. Poudaril je zgled njihovega ponižnega zavetnika, ki naj jih spodbuja, »da boste stranke obravnavali prijazno, jim dali toplo besedo in se pri tem izogibali skušnjavi opravljanja, ki se tako rada pritihotapi v vaše delovno okolje.«

ŠRI LANKA — Nadškof v šrilanški prestolnici Colombo, kardinal Malcolm Ranjith, je zaradi opozoril o možnosti novih napadov tudi za 5. maj preklical obhajanje vseh nedeljskih maš, ki jih je nekaj dni prej napovedal. Katoličani so obe nedelji spremljali kardinalovo mašo v neposrednem televizijskem prenosu, kjer so prebrali tudi sporočilo papeža Frančiška. Izjema je bila maša z duhovniškimi posvečenji 30. aprila v cerkvi sv. Jožefa v kraju Thannamunai. Zbrane je varovalo

360 vojakov in policistov. Vse katoliške šole še ostajajo zaprte. Na stotine muslimanskih vernikov je solidarnost s kristjani izrazilo z molitvijo pred cerkvijo sv. Filomene v indijskem Mysuru, kjer je bila maša.

FRANCIJA — Napovedi o obnovi pariške katedrale Notre Dame so vzbudile polemike. Francoski predsednik Emmanuel Macron je po požaru dejal, da bodo v petih letih zgradili »še lepšo« katedralo. Strokovnjaki menijo, da petletni rok glede na vse potrebne priprave in raziskave ni uresničljiv. Več kot tisoč francoskih mednarodnih strokovnjakov za kulturno dediščino in njeno varovanje ter arhitektov je francoskega predsednika v odprtem pismu pozvalo, naj se izogne hitenju pri obnovi katedrale in naj ne zaobide pravil o zaščiti kulturne dediščine, kar predvideva osnutek zakona o obnovi. Mnenja se krešejo tudi glede mednarodnega arhitekturnega natečaja, zlasti o tem, ali naj bi pri obnovi postavili stolpič, ki bi bil enak izvirnemu stolpiču arhitekta Violleta-le-Duca, uničenemu v požaru, ali pa po trendih sodobne arhitekture.

VENEZUELA — Pripadniki vojske so 30. aprila ob koncu maše napadli župnijsko cerkev v San Cristobalu v Venezueli, je dan zatem sporočil krajevni škof Mario Moronta. Dva moška v uniformi nacionalne garde sta se na motorju zapeljala v svetišče fatimske Gospe, čeprav jima je župnik to skušal preprečiti. V cerkev je poskušalo vstopiti še 40 pripadnikov garde, zatem pa so vanjo vrgli solzivec, tako da so jo verniki morali zapustiti.

PTUJ — Mariborski nadkof Alojzij Cvikel je 12. maja blagoslovil novo podružnično cerkev sv. Leopolda Mandiča, ki razbremenjuje župnijsko cerkev sv. Ožbalta na Ptuj. Projektiral jo je arhitekt Jože Marinko, temeljni kamen je bil blagoslovljen leta 1995, leta 1996 je bila pod streho, leta 1997 so bili posvečeni štirje zvonovi, istega leta je bil postavljen glavni oltar in so se začele redne nedeljske maše, leta 1998 je bil nameščen leseni strop, leta 2007 pa klopi. Na pročelju je slika akademskega slikarja Lojzeta Čemažarja, ki predstavlja Jezusa, sv. Leopolda in Marijo.

NOVA GORICA — V župnijski cerkvi Nova Gorica-Kapela, ki jo upravljajo frančiškani, so bile temeljito obnovljene 90 let stare orgle. Med mašo jih je blagoslovil upokojeni škof Metod Pirih, organist Tilen Bajec in trobentač Franc Kosem pa sta izvedla Suito za trobento in orgle v D-duru Georga Friedricha Händla.

RIM — Zadnji dan 21. plenarnega zasedanja Mednarodne zveze vrhovnih redovnih predstojnic od 6. do 10. maja z naslovom "Sejalke preroškega upanja" se je več kot 820 sester iz 80 držav srečalo s papežem Frančiškom. »Naj vas ne bo strah, če vas je malo!« jih je opogumil in se z njimi pogovoril o vprašanjih ženskega diakonata, nenadomestljivi vlogi žensk v Cerkvi, zvestobi nauku, ekumenizmu in primerih zlorab redovnic. Dejal je, da se je treba boriti tudi proti zlorabam vesti in moči. »Prosim: da služenju, ne suženjstvu,« je dejal

VATIKAN — Papež Frančišek je 7. maja med letom iz Severne Makedonije odgovoril tudi na novinarsko vprašanje o možnosti diakonskega posvečenja žensk. Leta 2016 je ustanovil komisijo z nalogo, da preuči službo diakonis v prvih stoletjih Cerkve. Povedal je, da se člani komisije do neke točke strinjajo, vendar med njimi ni soglasja o zakramentalnem značaju posvečenja žensk v to službo in nekaterih drugih vprašanjih. Pred odločitvijo je torej treba počakati, da strokovnjaki dokončajo svoje raziskave.

VATIKAN — Razpravljalci na simpoziju o Jezusu in farizejih, ki je bil od 5. do 9. maja na Papeškem bibličnem inštitutu v Rimu, so menili, da razumevanje farizejev kot hinavskih, moralno strogih in v videz usmerjenih Judov ni v skladu z zgodovinskimi in svetopisemskimi raziskavami ter da je s takšnim pogledom, ki bi ga bilo treba premagati, povezan antisemitizem. Papež je udeležence simpozija, med katerimi so bili tudi Judje, sprejel v avdienco in spregovoril o ljubezni do bližnjega kot skupni točki, na kateri lahko gradimo dialog.

PAKISTAN, KANADA — Odvetnik Saif ul Malook, ki je pred pakistanskim vrhovnim sodiščem zastopal Asio Bibi (53), je sporočil, da je po desetih letih zapora v torek, 7. maja, ta katoliška žena in mati dokončno zapustila Pakistan in odpotovala v Toronto, kjer sta jo pričakali obe hčeri. Asia je bila junija 2009 ovadena zaradi bogokletja in novembra 2010 obsojena na smrt. Za razveljavitev sodbe je bil zlasti zaslužen pakistanski minister za verske manjšine, katoličan Shahbaz Bhatti, kar je 2. marca 2011 plačal z življenjem.

BURKINA FASO — Ob začetku nedeljske maše 12. maja je v kraju Dablo na severu države skupina 20 oboroženih džihadistov vdrla v cerkev bl. Izidorja Bakania, ustrelila 34-letnega župnika Siméona Yampa (na sliki) in pet vernikov. Nadaljevali so z ropanjem ljudi, zažgali cerkev, trgovino in lekarno ter pobegnili. Krajevni škof iz Kaye msgr. Theophile Nare pravi, da podobnih napadov na katoliške cerkve ne pomnijo. Storilcev še niso odkrili.

ZAGREB — Papeža Frančiška je hrvaški novinar ob vrnitvi iz Severne Makedonije 7. maja vprašal o postopku kanonizacije kardinala Alojzija Stepinca. Papež je povedal, da to še proučuje zgodovinska komisija in da je za pomoč prosil srbskega patriarha Ireneja, saj oba zanima resnica. Stepinac je bil leta 1998 razglašen za blaženega, potrjen je tudi že čudež na njegovo priprošnjo, potreben za svetništvo.

VATIKAN — V nedeljo, 12. maja, je direktor tiskovnega urada Svetega sedeža Alessandro Gisotti objavil, da je papež Frančišek uradno odobril cerkveno organiziranje romanj v Medžugorje. Ob tem je dodal, da je »zaradi velikega pritoka ljudi, ki prihajajo v Medžugorje, in zaradi obilnih sadov milosti, ki iz tega izvirajo, odobritev sad posebne papeževe pastoralne skrbi za ta milostni kraj, da bi še naprej prinašal dobre sadove«. S tem bo posebni apostolski vizitator za župnijo Medžugorje nadškof Henryk Hoser laže sodeloval s krajevnimi ordinariji in duhovniki, ki organizirajo romanja. Ta odobritev še ne pomeni uradnega priznanja Marijinih prikazovanj, ki jih še preučuje posebna komisija Svetega sedeža, ustanovljena leta 2010 po naročilu papeža Benedikta XVI.

AVSTRIJA — Tomaš Halik, češki duhovnik, filozof in sociolog, disident v času komunizma, je na "evropskem romanju" v Mariazell, ki se ga je 4. in 5. maja udeležilo okoli 600 vernikov iz Avstrije, Nemčije, Češke in tudi Slovenije, po poročanju Kathpresa posvaril pred zlorabljanjem krščanstva v populistične namene. Kot je dodal, različni populistični s krščansko retoriko za namene nacionalizma poskušajo ustvariti krščansko ideologijo. Kot posebej nevarnega je omenil "Putinov režim", ki po njegovih besedah vodi hibridno vojno proti Zahodu in Evropski uniji, in sicer s propagando in lažnimi novicami. Tako seje nezaupanje v Evropo in demokracijo. »Posebej je ta vojna usmerjena v nekdanje komunistične države. Rusi v to investirajo veliko denarja.« Uničiti želijo evropsko zavest in enotnost, vendar pa je le z evropsko enotnostjo mogoče vzdržati konkurenco velikih sil, kot sta ZDA in Kitajska, je še dejal Halik, ki ga kot avtorja poznamo tudi Slovenci.

RIM — Število satanističnih skupin na Zahodu narašča, zlasti se širi prek spleta in družbenih omrežij med mladimi, ki jih vedno bolj privlačijo čarovništvo, ezoterika, satanizem, vampirji in okultne prakse. Toda družbena omrežja omogočajo tudi širjenje vere, zato je pomembno, da jih samih po sebi ne demoniziramo. To so nekateri poudarki 14. multidisciplinarnega izobraževanja "Eksorcizem in molitev za osvoboditev", ki se ga je od 6. do 11. maja na papeškem zavodu Regina Apostolorum v organizaciji Instituta Sacerdos in strokovno-

raziskovalne skupine GRIS iz Bologne udeležilo 241 duhovnikov in laikov iz 40 držav. Svoje prakse eksorcizma so prvič predstavili predstavniki Luteranske, Binkoštna in Grške pravoslavne cerkve. Lectio magistralis je imel kardinal Amato o ključni vlogi Marije v boju proti Satanu.

VATIKAN — Ordinarij argentinske škofije Catamarca, 61-letni msgr. Alojz Urbanč, sin izseljencev iz Leskovca pri Krškem, je bil 17. maja skupaj s tretjo skupino 40 škofov Argentinske škofovske konference v zasebni avdienci pri papežu Frančišku. Škofovsko posvečenje mu je leta 2007 podelil papež Benedikt XVI.

ŠPANIJA — Kardinal Angelo Becciu, prefekt Kongregacije za zadeve svetnikov, je 18. maja v Madridu razglasil Španko Marijo Guadalupe Ortiz de Landázuri (1916–1975), prvo laikinjo prelature Opus Dei, za blaženo. O njej je povedal: »Že kot mlado dekle je bila zvesta zakramentom in sveti maši ..., vendar je v nekem trenutku razumela, da se krščanstvo ne konča z našimi trenutki v cerkvi, da ti niso ločeni od preostalega dneva.« Papež Frančišek pa je dan zatem o njej rekel: »V veselju je služila bratom in sestram s poučevanjem evangelija. Je vzornica za krščanske ženske, ki se posvečajo socialnim dejavnostim in znanstvenemu raziskovanju.«

POLJSKA — »Razkritja primerov spolnih zlorab nad mladoletnimi, ki so jih storili duhovniki, niso napad na Cerkev, temveč njeno prečiščenje,« je v odzivu na dokumentarni film "Ne povej nikomur" izjavil nadškof Wojciech Polak in napovedal ustanovitev sklada za pomoč žrtvam. Vodja vladajoče konservativne stranke Zakon in pravičnost Jaroslaw Kaczynski je dejal, da kot stranka »podpirajo Cerkev, vendar ne bodo tolerirali takšnih patologij v njej«, zato je vlada močno poostrila zakonodajo proti spolnim zlorabam.

VOJVODINA — Prefekt Kongregacije za vzhodne Cerkve kardinal Leonardo Sandri je 19. maja v Ruskem Krsturju, kulturnem in verskem središču Rusinov, ob navzočnosti beograjskega nadškofa Stanislava Hočevarja in predstavnikov ukrajinskega nadškofa Ševčuka ter 20 drugih škofov obeh obredov razglasil ustanovitev prve rusinske grkokatoliške škofije, ustoličil novega škofa ordinarija Georgija Džudžara in povišal tamkajšnjo župnijsko cerkev sv. Nikolaja v stolnico (v cerkvi je Plečnikov oltar). Bulo o razglasitvi je papež Frančišek podpisal 6. decembra 2018. Ob tem so Rusini 275 let po preselitvi iz Zakarpatja v Vojvodino dočakali tudi prevod celotnega Svetega pisma v rusinščino.

AFRIKA — Nadaljujejo se napadi na katoličane. 19. maja je bil v Beiri v Mozambiku v napadu z nožem ubit 34-letni Landry Ibil Ikwel (na sliki), duhovnik Kongregacije presvetega Jezusovega in Marijinega srca, doma iz Konga, direktor Inštituta za slepe in slabovidne. 20. maja so v vasi Nola v Srednjafriški republiki neznanci obglavili 77-letno sestro Inés Nieves Sancho, Španko iz skupnosti Jezusovih hčera, v zavodu za revna dekleta, katerim je služila vse življenje. 27. maja so oboroženi neznanci vdrli v cerkev v kraju Toulfé v Burkini Faso in ustrelili štiri vernike, dva pa sta huje ranjena. Odgovornosti za te napade ni prevzel še nihče.

IZRAEL — Škofje Svete dežele so podpisali poziv, v katerem so predlagali novo pot za rešitev izraelsko-palestinskega konflikta. Opozorili so, da je mirovni proces do sedaj prinesel le še več ekstremizma in diskriminacije in da je rešitev dveh držav le še "prazna retorika". Nakazali so novo vizijo, ki bo temeljila na enakopravnosti prebivalcev skupne domovine več verstev in narodov: »V preteklosti smo tu že živeli skupaj, zakaj naj ne bi bilo tako v prihodnosti?«

LURD -V romarskem središču v Lurdu v Franciji je bilo od 15. do 20. maja že 61. romanje vojakov in policistov, ki so se ga poleg udeležencev iz številnih evropskih držav udeležili tudi slovenski vojaki in policisti. Delegacijo je vodil brigadir Vilibald Polšak in jo je sestavljalo trinajst pripadnikov Slovenske vojske ter dveh policistov, pridružili pa so se ji tudi nekateri drugi.

REIMS -Zdravniki v bolnišnici v Reimsu v Franciji so 20. maja prenehali hraniti in dovajati tekočino 42-letnemu Vincentu Lambertu, ki je od resnih poškodb na možganih v prometni nesreči pred enajstimi leti ostal v stanju minimalne zavesti. To je pri starših in delu francoske javnosti vzbudilo močne proteste. Še isti večer je pariško sodišče postopek ustavilo in zapovedalo, da je hranjenje treba nadaljevati. Pariški nadškof Michel Aupetit, sicer tudi strokovnjak za bioetična vprašanja, je 20. maja v sporočilu za javnost nasprotoval prekinitvi zdravstvene nege za Lamberta. »Civilizacijska odločitev je jasna: bodisi na ljudi gledamo kot na robote, ki jih je mogoče odstraniti ali poslati na smetišče, ko ne koristijo več, ali pa menimo, da temelj človeškosti ni koristnost življenja, marveč kakovost odnosov med ljudmi, ki razodevajo ljubezen,« je zapisal. Papež Frančišek je 15. aprila pozval k molitvi za Lamberta in druge bolnike v podobnem položaju.

OLOMOUC — Nadškof v tem češkem mestu Jan Grauber je 29. maja v pastirskem pismu pozval žrtve spolnih zlorab v Cerkvi, naj zlorabo prijavijo. Prizadeti so po

njegovih besedah lahko prepričani, »da v nadškofiji Olomouc noben primer ne bo pometen pod preprogo, marveč bo obravnavan po državnem zakonu in cerkvenih smernicah.« Vsako spolno zlorabo je označil za "hudičevski greh", in če ga v cerkvenem okolju zagreši Bogu posvečen človek, je to "še toliko bolj boleče". V nadškofiji Olomouc je okence za prijavo zlorab začelo delovati 1. maja.

BURKINA FASO, EL SALVADOR — Le dan po uboju župnika in petih vernikov v Dablu, so 13. maja saheljski džihadisti med procesijo pri kraju Kongoussi v Burkini Faso ubili štiri katoliške vernike in zažgali Marijin kip. 17. maja je državo pretresel še umor salezijanskega duhovnika, Španca Fernanda Hernándezza (na sliki) v Don Boskovem centru v kraju Bobo Dioulasso, ob napadu pa je bil ranjen še en duhovnik, ki je napad preživel. Morilca so policisti prijeli. V El Salvadorju pa so 18. maja člani lokalne kriminalne tolpe ubili župnika Cecilia Pereza v kraju San José la Majada, domnevno zaradi zavrnitve izsiljevanja "odkupnine".

CASTEL GANDOLFO — Slovenska delegacija, ki se je 20. maja udeležila mednarodne konference ob svetovnem dnevu čebel na sedežu FAO v Rimu, se je veselila tudi srečanja s papežem Frančiškom pri splošni avdienci v sredo, 22. maja, in mu podarila čebelnjak z dvema panjema, ki bo stal v vrtovih papeške letne rezidence Castel Gandolfo.

AMAN — Libanonski maronitski patriarh Bechara Rai je ob obisku v Jordaniji pohvalil dobre odnose med tema dvema državama. »Poklicani smo, da obdržimo edinost in trdnost pa tudi našo vlogo v arabskem svetu, ki obsega svete religije,« je poudaril.

BEIJING — 20,14% kitajskih študentov, ki študirajo v inozemstvu, si je izbralo Veliko Britanijo pred Združenimi državami, kamor jih je šlo 17,05%. Kitajski študentje v Veliki Britaniji so številnejšiod vseh evropskih študentov v prvem ciklu. Sicer je najbolj cenjen študij v Združenih državah, vendar zaradi napetosti v trgovini študentje težko dobijo vizo.

LUJAN — Okrog tisoč rojakov iz Buenos Airesa je v nedeljo, 12. maja, poromalo v Lujan. Spomnili so se romanja leta 1949 v zahvalo, da so se rešili komunizma in 60. obletnice smrti škofa dr. Gregorija Rožmana. Rojaki se v procesiji zvrstijo za kipom lujanske in podobo brezjanske Marije ter za banderom Svetogorske Matere Božje. Original podobe brezjanske Marije, ki so ga pripelajli s seboj izseljenci, je shranjen v kripti bazilike, za procesijo pa nosijo njeno kopijo. Slovenska romanja v

Lujan potekajo že od leta 1934.

HONG KONG — Pol milijona ljudi na ulici demonstrira proti spornemu zakonu o prisilni izročitvi, ki ga "nujno" hoče Beijing. V preteklih letih je bilo ugrabljeno in s silo odvedeno pet založnikov, ki so objavljali kritične knjige o kitajskem vodstvu.

LONDON — V enem letu en človek pogoltne najmanj 50.000 delcev mikroplastike. Ni še znano, kako ti delci vplivajo na zdravje. Zanimivo je, da vsebuje voda v plastiki okrog 22-krat več delcev, kot voda iz pipe. Onesnaženje z mikroplastiko se dogaja zaradi razpadanja smeti in je postalo svetovni problem, ki zahteva spremembo načina življenja.

LJUBLJANA — V Sloveniji je bilo 1. januarja 6.035 naselij, od tega jih je bilo po podatkih Statističnega urada RS (Surs) 57 brez prebivalcev. Največ naselij brez prebivalcev, kar 17, je bilo v občini Kočevje. Najgosteje naseljeno mestno naselje v Sloveniji je bil Piran, kjer je na kvadratnem kilometru površine živi povprečno skoraj 5.360 prebivalcev. Če bi hoteli tako gosto naseliti celotno Slovenijo, bi potrebovali blizu 109 milijonov prebivalcev.

VATIKAN — Papež Frančišek je 25. maja imenoval novega predsednika Papeškega sveta za medverski dialog. To je dosedanji tajnik sveta, profesor islamologije, strokovnjak za arabščino in islam, 66-letni škof Miguel Ángel Ayuso Guixot, doma iz Sevilje v Španiji. Na tem položaju je nasledil pokojnega kardinala Taurana. Papeža je spremljal na nedavnih srečanjih z muslimanskimi voditelji.

RIM — 400 strokovnjakov iz 70 držav je od 23. do 25. maja sodelovalo na simpoziju o skrbi za dar življenja v soorganizaciji dikasterija za laike, družino in življenje. Papež je v nagovoru poudaril, da noben zarodek z diagnosticirano hibo ali boleznijo ne sme biti splavljen, saj so to "mali pacienti", ki jim sodobna medicina lahko pomaga. V težjih primerih pa jih je treba sprejeti v specializirane hospice, materi in očetu pa omogočiti, da se s svojim otrokom srečata in se od njega poslovita. »Človeško življenje je sveto in nedotakljivo,« je spomnil papež in ponovil, da je zatekanje k "pogodbenim morilcem" protičloveško.

VATIKAN — Papež Frančišek je 23. maja sprejel nove veleposlanike iz Tajske, Norveške, Nove Zelandije, Sierre Leone, Gvineje, Gvineje Bissau, Luksemburga, Mozambika in Etiopije. »Ker se soočamo z zapletenimi svetovnimi izzivi, je potrebno poudariti pomembnost bratstva ... Reševanje sporov in sprava sta znamenji edinosti in bratstva, ki sta vedno močnejši od razdeljenosti in

sovraštva,« jim je med drugim položil na srce.

RIM — V 91. letu življenja je 5. junija umrl kardinal Elio Sgreccia, nekdanji predsednik Papeške akademije *Za življenjeter* član italijanskega odbora za bioetiko. Napisal je temeljna dela medicinske etike. Bil je tajnik Papeškega sveta za družino in ustanovitelj centra za bioetiko na Papeški lateranski univerzi.

VATIKAN — Sveti sedež je 7. junija potrdil prevod tretje izdaje Rimskega misala. V njem so latinske besede v očenašu »*ne nos indúcas in tentatiónem*« prevedene kot »non abbandonarci alla tentazione«, »ne prepusti nas skušnjavi«. Pri mašni molitvi Slave pa se latinske besede »*in térra pax homínibus bónae voluntátis*« (mir ljudem na Zemlji, ki so blage volje) odslej glasijo »*mir ljudem na Zemlji, ki jih Gospod ljubi*«.

MELBOURNE — Vrhovno sodišče v Melbournu je 6. junija obravnavalo pritožbo odvetnikov kardinala Georgea Pella na marca izrečeno 6-letno zaporno kazen zaradi suma spolnih zlorab. Po poročanju katoliške agencije CNA je glavni tožilec med obravnavo po pomoti razkril ime edine priče, zatem pa ni več znal prepričljivo odgovoriti na vprašanja obrambe, ki je med drugim opozarjala, da v času domnevne zlorabe Pell ni bil nikoli sam in da je priča večkrat spreminjala podatke o času in poteku dogodka. Vsi pričakujejo odločitev sodniškega senata.

P. Vladimir Kos - 95 let

Naš stalni sodelavec, p. Vladimir Kos, ki nam vsak mesec postreže ne le s pesmijo duhovne vsebine, ampak tudi z opisom kakega zanimivega dogodka iz misijonskega življenja, je 20. junija letos praznoval svoj 95. rojstni dan. P. Vladimir ni samo pesnik, ampak tudi in predvsem misijonar na Japonskem, univerzitetni profesor v pokoju, prevajalec in esejist, pa tudi nagrajenec Prešernovega sklada in prejemnik zlatega reda Republike Slovenije. Mislim, da je pravilna sodba, s katero ga včasih označujejo kot največjega živečega pesnika slovenske emigracije.

Vladimir Kos se je rodil 2. junija leta 1924 v Murski Soboti, kjer je preživel

zgodnjo mladost. Večino svojega otroštva je preživel v Mariboru. Tam je obiskoval osnovno šolo in klasično gimnazijo. Prve pesmi je objavljale že kot gimnazijec. Zaradi vojne je zbežal v Ljubljano. Jeseni leta 1943 se je vpisal na študij teologije, ki ga je moral prekiniti. Na koncu vojne je za las ušel skupinam, ki so jih odpeljali v Teharje in Kočevski Rog, ter preko Koroške zbežal v Italijo. Pridružil se je slovenskemu begunskemu bogoslovju. Poslan je bil v Rim in tam na univerzi Gregoriana leta 1950 zaključil študij teologije, tam je tudi doktoriral leta 1953 in vstopil v jezuitski red.

Japonska je po drugi svetovni vojni potrebovala prostovoljce vseh vrst, tudi univerzitetne profesorje, zato je odšel tja in začel svoje misijonsko delo leta 1956. Skoraj 40 let je predaval filozofijo na zelo cenjeni jezuitski univerzi Sofia v Tokiu, v prostem času pa 60 let delal z zapuščenimi otroki v tokijskem predmestju.

Do sedaj je izdal neverjetnih 29 zbirk pesmi. Njegovi prvi pesniški zbirki sta bili *Marija z nami je odšla na tuje*, ki je izšla leta 1945 v begunskem taborišču v Lienzu, in *Deževni dnevi*, ki je izšla leta 1946. Leta 1955 je bil sprejet v članstvo argentinske Slovenske kulturne akcije in je istega leta objavil zbirko *Križev pot prosečih*. V samozaložbi je izdal edino knjigo v slovenščini, ki je doslej izšla v Tokiu *Dober večer, Tokio*. Leta 1971 je bila v Buenos Airesu natisnjena zbirka *Ljubezen in smrt* in leta 1981 *Spev o naši gori* ter leta 1991 *Tisoč in dva verza z japonskih otokov*.

Leta 1995 se je prvič po 50-letih vrnil na obisk v Slovenijo in leta 1998 je mariborska založba Obzorja izdala knjigo njegovih izbranih pesmi *Cvet, ki je rekel Nagasaki*. Njegova prva knjiga, ki je izšla v Sloveniji leta 1997 je zbirka *Eseji z japonskih otokov*. Leta 1999 je pri založbi Družina izšla pesniška zbirka *O svetloba, voda, zrak!* in istega leta pri založbi Tretji dan Kosov prevod knjige Gilberta Keith Chestertona: Sv. Tomaž Akvinski. Pri založbi Rokus pa je objavil leta 1999 prevod knjige *Princese Takamado: Ledena gora Luli*. Leta 2003 je založba Družina objavila njegovo zbirko filozofskih esejev *Filozofija, naš vsakdanji kruh*, založba Stopinje pa je leta 2003 objavila že 13. pesniško zbirko Vladimirja Kosa *Med novim nebom in staro zemljo*.

Leta 2004 je izšla knjiga treh neobjavljenih pesniških zbirk *Češnje, kamelije, bori* pri Mohorjevi založbi in najnovejši zbirki *Lepa Ančka iz Prekmurja* pri založbi Stopinje in *100 pesmi o Mariji* pri založbi Družina. Leta 2007 je izšla zbirka *Temnogozdni akordi* pri založbi Mohorjeva družba in naslednje leto *Gora Fudži*,

čuješ serenado? pri založbi Dravljje. Leta 2010 je v samozaložbi v Tokiu izdal zbirko *E.U. Evropa Umiraš*.

Njegovih pet pesniških zbirk iz leta 2010 *Rapsodija svetlobe* in *Tebi sirota Slovenija tisoč in en verz* ter iz leta 2012 *Pesmi z japonskih otokov* in *O rahlo se tresoči tokijski harfi* ter *Pesmi iz pravljličnih gozdov* iz leta 2014, so izšle pri založbi Dravljje.

Leta 2018 je izšla njegova zbirka pesmi *Kot sonca zlat zaton* pri Goriški Mohorjevi družbi.

Prof. dr. Vladimir Kos je največ objavljajal v argentinskem Meddobju in Katoliških misijonih, v ameriški Ave Maria, v tržaški reviji Most, Vestniku, Glasu SKA, Mladiki. Znani so tudi njegovi rokopisi neobjavljenih pesniških zbirk *Velika resničnost*, *Dnevnik ugaslih trenutkov iz Fudži*, 100 pesmi o Mariji.

Prvič se je vrnil v Slovenijo leta 1996, od takrat pa je predaval skoraj vsako leto kot gostujoči profesor na Univerzi v Mariboru, Filozofski fakulteti v Ljubljani, Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, Teološki fakulteti v Ljubljani in v zadnjih letih tudi na Katoliškem inštitutu.

Lani smo ga zastonj pričakovali, ker je moral "na remont" v bolnišnico, letos pa pride 1. septembra »če bo Bog hotel,« kakor je sam zapisal.

Ljudmila Poljanec

»Brez šale in s šalo: so in so bili ljudje, ki skoraj zamerijo Bogu, da je ustvaril žensko, to potrebno nepotrebno zlo; a da je ženska vsaj interesanten predmet, to se večinoma priznava ... Žensko srce! Mari si ne mislimo, da je v tem srcu pravi dom za ljubezen? "Ljubeče žensko srce" – ta zveza se nam zdi povsem prirodna ... Tako pojo moški pesniki o ženskah. Dolgo je trajalo, preden so si upale tudi ženske v pesmih izdajati svoje tajnosti; z njihovimi pesmimi je izginila iz slovstva enostranost, saj smo viškom vedeli, kako čuti mož pesniško napram ženi, a da se ni moglo neposredno verodostojno soditi, kako čuti ženska napram moškemu.«

Tako razmišlja literarni zgodovinar Josip Tominšek v Ljubljanskem zvonu v svoji pohvalni oceni pesniške zbirke Poezije Ljudmile Poljanec, ki je izšla leta 1906. »Te pesmi se kar same bero in čutijo,« je zapisal, »zdi se mi tudi, da bi se lahko pele, ker so 'pesmi' v ožjem pomenu, lirika od prvih verzov do zadnjih.« To malo znano pesnico predstavljamo ob 70-letnici njene smrti.

Hotela je postati redovnica

Rodila se je 6. julija 1874 v Brežicah, kjer je bil oče učitelj. Po njegovi zgodnji smrti se je mati, vdova s petimi otroki, preselila na posestvo na Kapeli pri Radencih. Takrat štiriletna Ljudmila je tam obiskovala ljudsko šolo in že tedaj napisala nekaj pesmic. Šolanje je nadaljevala v Radgoni, nato pa je po volji matere do devetnajstega leta vodila družinsko gospodinjstvo. Silna žeja po znanju jo je vodila v Maribor, kjer je bivala v samostanu šolskih sester in obiskovala tamkajšnje učiteljske. Hotela je celo postati redovnica, toda po dveh letih je odšla, ker si je življenje v samostanu predstavljala drugače. Naslednji dve leti je obiskovala državno učiteljsko v Ljubljani in leta 1898 maturirala. Eno leto je bila učiteljica v Marijanišču v Ljubljani, kjer je Frančišek Lampe, vodja zavoda in urednik revije Dom in svet, postal pozoren na njen pesniški talent in objavil njene prve pesmi. V letih 1899–1920 je poučevala v ljudski šoli na Kapeli. Vmes je nekaj časa kot izredna študentka poslušala predavanja iz slavistike, germanistike in pedagogike na dunajski univerzi, vendar študija ni dokončala, ker ji je deželni svet ukinil dopust. Leta 1920 je v Mariboru opravila izpit za meščanske šole in še isto leto dobila službo na dekliški meščanski šoli v Mariboru. Po upokojitvi leta 1927 je bila vključena v kulturno življenje v Mariboru. Leta 1942 se je odselila na svoje posestvo na Kapeli. Domači orožniki, njeni bivši učenci, so jo rešili pred deportacijo v Nemčijo. Bila je tesno povezana s tamkajšnjimi kmeti, z njihovim delom in težavami. Vse do smrti je ohranila bistrino duha in ljubezen do ljudi. Po dolgotrajni bolezni je umrla 26. avgusta 1948 na družinskem posestvu. Vstajenja čaka na kapelski božji njivi.

»Pesmi so postale knjiga«

Ljudmila Poljanec je bila ob Vidi Jeraj vidnejša slovenska pesnica pred prvo svetovno vojno, po mnenju uglednega literarnega zgodovinarja Antona Slodnjaka "bolj nadarjena od Jerajeve". Njen prvi mentor je bil Frančišek Lampe med letoma 1898 in 1902 je objavljala v 'njegovem' mesečniku Dom in svet pod psevdonimoma Posavska in Ljudmila ter v ženskem časopisu Slovenka pod

psevdonimi X, Y, Zagorska in Bogomila. Od 1902 do 1905 je objavljala v Slovanu ter družinskem listu Domači prijatelj kot Nataša. Nato je od leta 1903 pisala za Ljubljanski zvon, ki sta ga urejala Anton Aškerc in Fran Zbašnik ter ji dajala nasvete. Otroške pesmi je objavljala v Angelčku in Zvončku. Leta 1906 so izšle njene **Poezije**, ki jih je Josip Tominšek toplo pozdravil: »Pesmi so zdaj postale knjiga in prej skromna Nataša stoji pred nami kot izrazita pesnica Ljudmila Poljanec.« Knjiga je razdeljena v poglavja: Pesmi in romance, Intermezzo, Ob Adriji in sonetni cikel Epilog. Vsebuje otožne lirske pesmi, ki se navezujejo na ljudsko pesništvo in imajo klasično zunanjo formo, nekaj je tudi epskih ljubezenskih romanc. V mnogih pesmih čutimo dih impresionizma, ki je bil tisti čas prisoten v slovenskih slikarskih in literarnih krogih. Precej njenih pesmi so navdihovala njena potovanja. Mnoge (moške) kritike so bile odklonilne. »Pesmi Poljančeve so pesmi ženske,« je zapisala v Slovenski ženi Marica Govekar, »zato morda moški ne morejo prodreti v njihovo globino. Najbrž se sploh niso mudili pri njih, češ, kaj more napisati lepega - ženska! Jaz pa sem prepričana, da bo vsaka ženska občutila resnično doživetje Ljudmiline pesmi. Izvzete so seveda tiste ženske, ki so že tako moderne, da ne priznavajo več svojih pristno ženskih čustev.«

Potovala je najraje sama

Ljudmila Poljanec je bila razgledana žena. Vse življenje je veliko brala, ne samo literarna dela, da bi v službenih letih svojim učenkam odkrivala lepote slovstva. Tudi prek časopisov je vneto spremljala dogajanje v življenju slovenskega naroda. V letih študija na dunajski univerzi se je družila z bodočim literarnim zgodovinarjem Francetom Kidričem in njegovim kolegom Ivanom Prijateljem ter s slikarjem Ferdom Veselom; prijateljevala je z nekaterimi slovenskimi literati, najbolj je bila povezana z Antonom Aškercem, ki je bil kot urednik Ljubljanskega zvona tudi njen pesniški mentor. Dunaj ji je ostal v lepem spominu in skoraj vsake počitnice je preživela v prestolnici nekdanjega cesarstva. Veliko je tudi potovala in sicer najraje sama. Cilji njenih potovanj so bila mesta na vzhodu in zahodu: Beograd, Sofija, Carigrad, Pariz, Praga. Rada se je udeleževala glasbenih prireditev v Salzburgu.

Po hladnem sprejemu Poezij je njena muza skoraj utihnila, peresa pa ni odložila. Leta 1923 je izdala božično igro s petjem in deklamacijami Pot k domu, ki so uprizorili na različnih krajih. Vseh pet slik te igre povezuje misel, da na sveti večer vsakdo, ki je pregnan, hrepeni po toplini doma. Leta 1926 so izšle njene štiri

mladinske knjižice: Zmeraj radostni veseli, Na domačem dvorišču, Naše domače živali, Knjiga s podobami za mladino. Dramatizirala je Prešernov Krst pri Savici, ki je ostal v rokopisu. Njeno zadnje delo je igrice Mati v treh slikah: Mati pri zibeli, Mati in bolno dete, Mati in otroci pri igri. Uglasbil jih je skladatelj Vasilij Mirk. Med njenimi pesmimi, ki so bile uglasbljene, sta ponarodeli Ko so fantje proti vasi šli in Tam na vrtni gredi.